

страхові виплати зі страхування кредитів на 840,4 млн. грн. (76,3%) та страхування вантажів та багажу на 326,7 млн. грн. (83,2%) [1].

Таблиця 1

Динаміка страхового ринку України в 2016-2017 рр. (млн. грн.)

Показник	2016 р.	2017 р.	Темп росту (%)
Валові страхові премії	35 170,3	43 431,8	23,5
Чисті валові страхові премії	26 463,8	28 494,4	7,7
Премії зі страхування життя	2 756,1	2 913,7	5,7
Премії з інших видів страхування	32 414,2	40 518,1	25,0
Валові страхові виплати	150,1	230,5	19,2
Чисті страхові виплати	96,7	212,2	19,8

Джерело: складено автором за матеріалами: [1; 3]

Страховий ринок України в 2017 році розвивався в умовах застарілої нормативної бази і незначного темпу зростання економіки, в т.ч. динаміки розвитку фінансових ринків. Однак страховикам вдалося забезпечити зростання ключових фінансових показників, що свідчить про підвищення результативності фінансової стратегії, використовуваної страховими компаніями.

Список використаних джерел:

1. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-strakhovoho-gynku-Ukrainy.html>.
2. Клапків Ю.М. Спрямування інституціонального розвитку ринку страхування життя в Україні // Юрій Клапків / Світ фінансів. – 2016. – Випуск 1. – С. 206-215.
3. Підсумки діяльності страхових компаній за 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://forinsurer.com/files/file00634.pdf>.
4. Стратегія розвитку страхового ринку України на 2012–2021 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ufu.org.ua/ua/about/activities/strategic_initiatives/5257.
5. 50 оттенков страхового бизнеса // Insurance TOP. – 2018. – № 1(61). – С. 6-8.

Гайдук І.С.

аспірант,

ДННУ «Академія фінансового управління»

АНАЛІЗ БАНКІВ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ НЕДЕРЖАВНОГО ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Як свідчать дослідження вітчизняних науковців, такий низький відсоток участі приватних банків у загальній структурі банківського сектору України пов'язаний із безпосереднім банкрутством фінансових установ, причинами якого являються такі фактори:

- несприятлива економічна ситуація (погіршення якості активів банків, девальвація національної грошової одиниці та висока інфляція);
- непрозорість структури власності банків (вилучення з ринку навіть платоспроможних банків);
- виведення активів із діючих банків (незаконне переведення «працюючих» активів у інші фінансові установи);
- відмова акціонерів банку в додатковій капіталізації своєї установи (небажання або неспроможність власників банку вкладати додаткові гроші, незважаючи на гостру потребу в додатковому капіталі);
- незаконне виведення з-під застави за кредитом майна корпоративних позичальників [2].

Зазначені негативні явища, які відбуваються у банківському секторі, призводять до того, що в держави виникає зобов'язання виплачувати борги вкладникам замість банків-банкрутів із бюджету України. Тобто виявляється, що в кінцевому результаті вирішувати проблеми критичних банків доводиться самим громадянам (так як бюджет країни формується із податкових надходжень населення). Беззаперечним фактом є те, що дані кошти могли б піти на розвиток соціальної сфери та на різні інноваційні програми, але змушені обслуговувати витрати на банківську сферу. Тому питання надійності завжди повинно стояти на першому місці в процесі вибору способу ефективного накопичення коштів.

На рис. 1 зображено динаміку чисельності українських банків за 2014–2017 рр. за категоріями платоспроможності та типу власника (державні, іноземні та приватні банки). Статистичні дані НБУ показують, що число платоспроможних банків за аналізований період зменшилося із 147 до 82 (на 44,2%). Що стосується державних та іноземних банків, то їхня кількість скоротилася несуттєво – на 2 одиниці. Серед всіх категорій найбільш нестійкими в плані стабільного і довготривалого функціонування виявилися приватні банки. Їх кількість за період 2014–2017 рр. зменшилася більш ніж вдвічі – із 115 до 54 (точніше, на 53%).

До того ж, якщо розглядати частку кожного виду банківських установ у структурі платоспроможності на кінець 2017 року, то виявимо такий розподіл: найбільша питома вага припадає на приватні банки (65,9%), тоді як на іноземні – 28%, і на державні – всього лиш 6,1%.

Загальні активи українських банків на кінець 2017 року досягнули позначки 1,85 трлн грн, тобто зросли на 6,4% по відношенню до аналогічного періоду в 2016 році (найбільший приріст спостерігаємо у державних банках: +17%).

Наступним кроком в ході дослідження стане розгляд динаміки 8 найбільших за загальними активами банків України за 2016-2017 рр. (рис. 2). Так, на кінець 2017 року на 1-му місці перебував ПриватБанк із активами в сумі 259 061 млн. грн (станом на 31.12.2016 – 220 017 млн. грн, приріст: + 15,1%); 2-га позиція належить Ощадбанку – 234 241 млн. грн (станом на 31.12.2016 – 210 099 млн. грн, приріст: + 10,3%), на 3-ій сходинці розмістився Укрексімбанк – 171 011 млн. грн (станом на 31.12.2016 – 160 303 млн. грн,

приріст: + 6,3%). Що стосується решти п'яти банків, то приріст загальних активів у них виявився не таким стрімким, проте стабільним (зростання склало в середньому 19,1%).

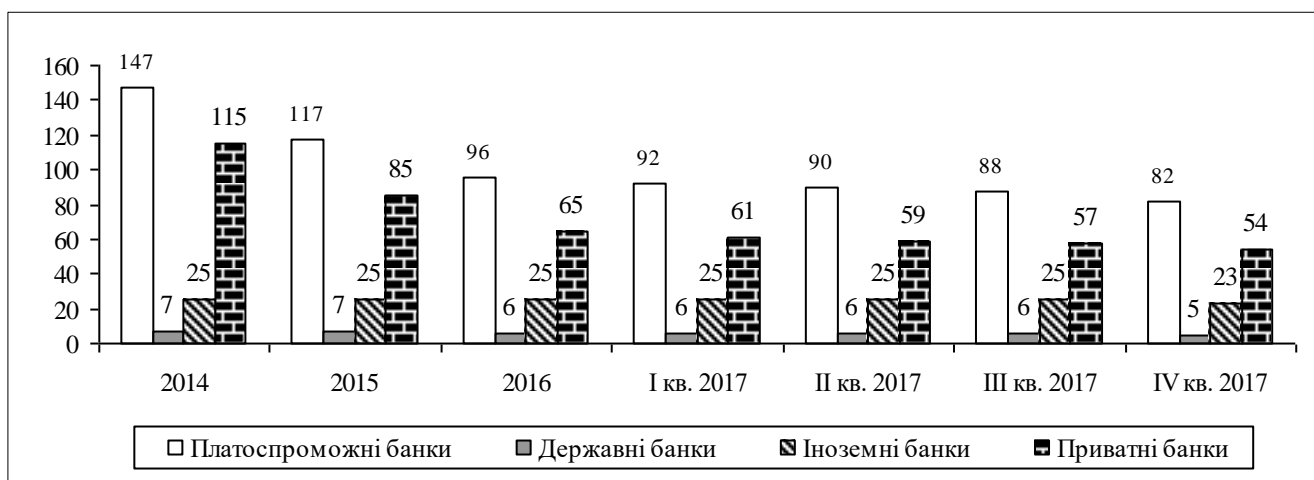

Рис. 1. Чисельність банків України в 2014–2017 роках

Джерело: побудовано на основі [1]

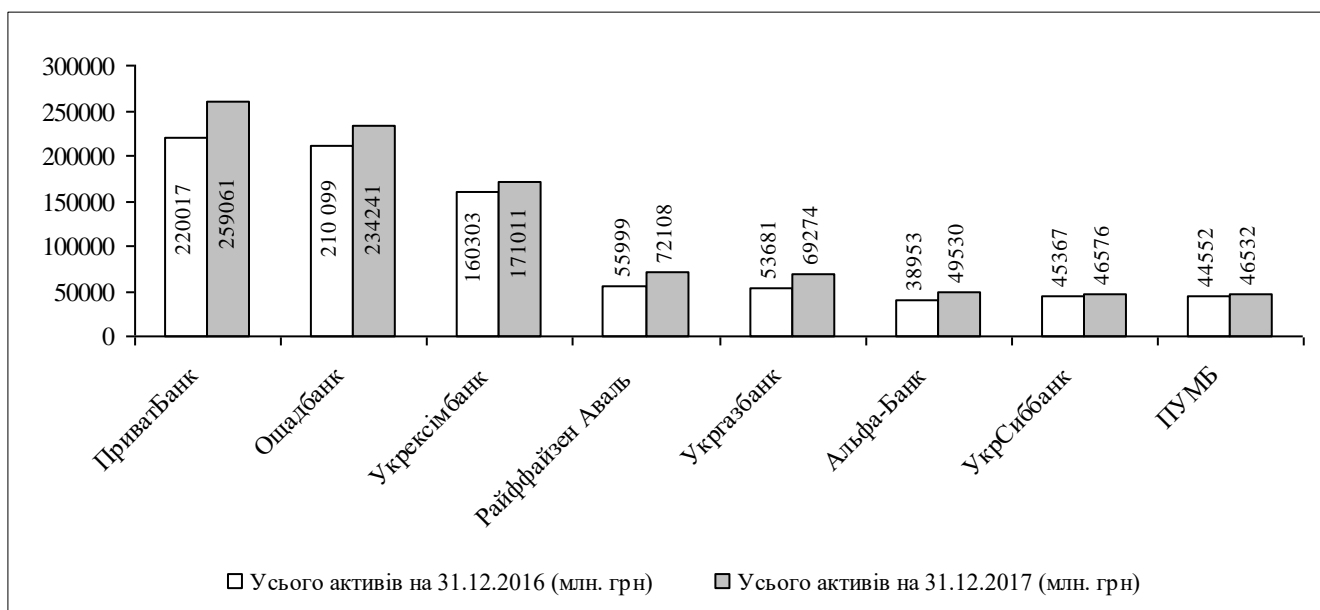

Рис. 2. Динаміка 8 найбільших за загальними активами банків України за 2016–2017 рр., тис. грн

Джерело: побудовано на основі [1]

Для того, щоб оцінити наскільки прибутковим був банківський сектор за 2016–2017 рр., розглянемо дану категорію фінансових результатів на основі цифр НБУ щодо 9 найприбутковіших банків України (рис. 3). Так, найвищий показник належить Райффайзен Банк Аваль, сума прибутку якого в 2017 р. склала 4 468 581 тис. грн (збільшення на 14,5% по відношенню до 2016 р.). Наступним в рейтингу йде УкрСиббанк із прибутком в 1 467 441 тис. грн (незважаючи на те, що в 2016 році отримав збитки на суму 993 968 тис. грн).

По 7-ми інших банках ситуація склалася неоднозначно. Чотири із них покращили свої показники прибутковості за аналізований період по схемі зростання із року в рік: Креді Агріколь Банк (на 37,4%), ПУМБ (на 114%), Укргазбанк (на 112,4%) та Ощадбанк (на 19,3%). Тоді як Сітібанк та ОТП Банк за 2016–2017 роки зменшили свою прибутковість відповідно на 29,8% і 4,6%, хоча в порівнянні з іншими установами в рейтингу залишилися на доволі високих позиціях. Що стосується Укрексімбанку, то прибутковість по ньому склала 929 406 тис. грн (5 місце в рейтингу), незважаючи не максимальні збитки в групі за 2016 рік (– 1 011 106 тис. грн).

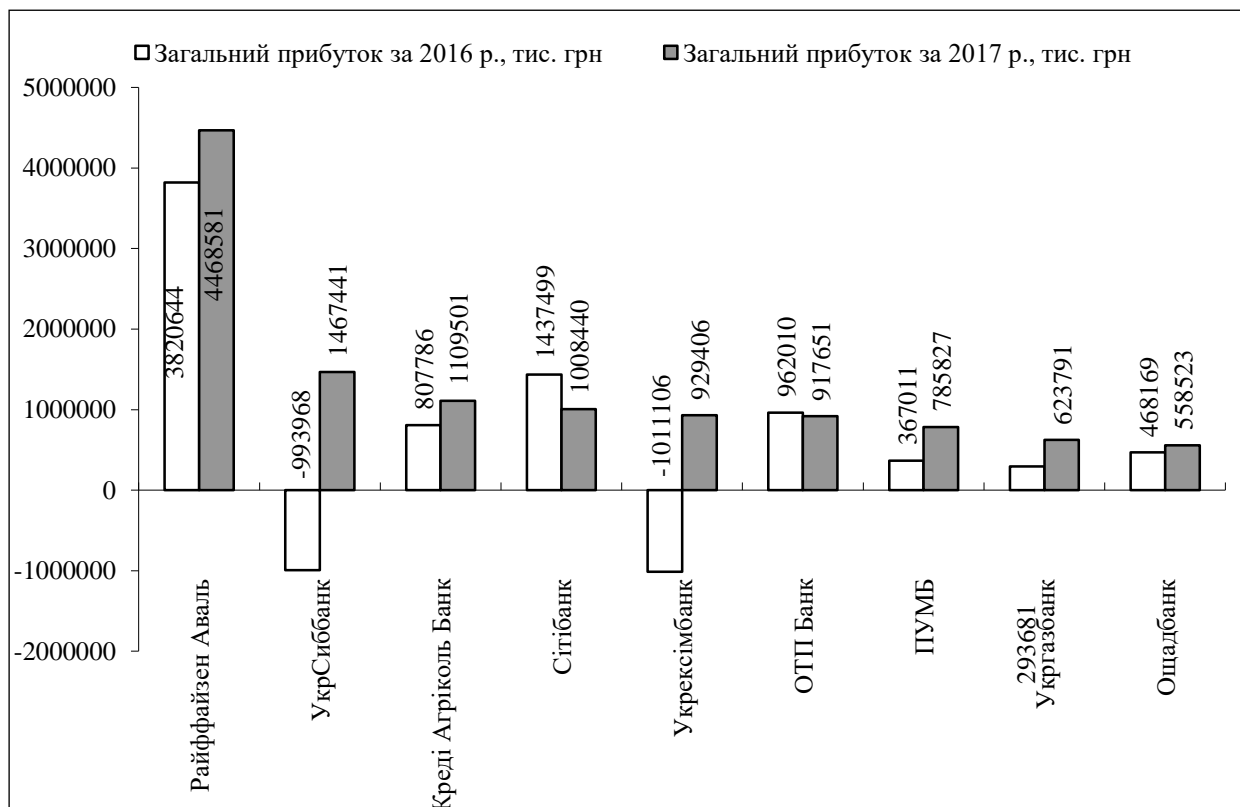

Рис. 3. Динаміка 9 найбільших за прибутковістю банків України за 2016–2017 рр., тис. грн

Джерело: побудовано на основі [1]

Отже, із даних аналізу банківських установ України, які залучаються в систему недержавного пенсійного забезпечення, можна простежити, що даний вид фінансових установ на сьогодні динамічно розвивається і потребує постійних додаткових вливань для свого подальшого зростання. Проте, за різними видами показників лідируючі позиції здобувають різні банки, що створює відчуття конкурентоздатності між ними. Однозначно важливим завданням в даному процесі з боку НБУ залишається забезпечення прозорості банківської системи для унеможливлення зловживання коштами позичальників.

Список використаних джерел:

1. Огляд банківського сектору // НБУ. – 2018. – № 6. – 11 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=37591358.
2. Чому банкрутують банки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/opinions/1419340-chomu-bankrutuyut-banki>.

Козакевич О.Р.*аспірантка,**Львівський національний університет**імені Івана Франка***ВАЛЮТНИЙ КУРС: СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИ РЕГУЛЮВАННЯ**

Валютний курс – це: 1) встановлений Національним банком України (НБУ) курс грошової одиниці України (гривні) до грошової одиниці іншої країни; 2) ціна грошової одиниці національної валюти, виражена в грошових одиницях іншої держави на певну (конкретну) дату; 3) співвідношення між грошовими одиницями різних країн; валютний курс є основною зв'язуючою ланкою між економікою кожної держави та рештою держав [1, с. 306; 2, с. 100-101; 3, с. 341; 4, с. 114, 118; 5, с. 28; 6; 7].

У сучасній теорії та практиці існують такі види валютного курсу, як [1, с. 307; 5, с. 28; 7]: 1) курс продавця (курс, за яким банк продає валюту – ER_1); 2) курс покупця (курс, за яким банк купує валюту – ER_2). Різниця між ER_1 та ER_2 є банківським прибутком (маржа), який коливається, як правило, в межах 2-6%. Середній валютний курс (ER_c) визначається за формулою (1):

$$ER_c = \frac{ER_1 + ER_2}{2}, \quad (1)$$

Враховуючи аналіз літературних джерел [5, с. 29; 6; 7] з'ясовано, що основою визначення валютного курсу є співвідношення купівельної спроможності різних національних валют (грошей). Купівельна спроможність грошей (далі – РРМ) виражає умовну кількість або суму товарів і послуг, які можна придбати за грошову одиницю порівняно з базовим періодом. Підвищення рівня товарних цін призводить до зниження РРМ і, навпаки, зниження цін підвищує РРМ. Динаміка РРМ виражається індексом споживчих цін, дефлятором ВВП та іншими бізнес-індикаторами (параметрами, показниками).

Серед методів регулювання валютного курсу з боку держави можна виділити такі, як [7]:

1. Дисконтна політика – це:

- 1) система економічних, організаційних і правових заходів з використанням облікового відсотка (дисконту) для регулювання економічних процесів (кредитних потоків, інвестицій, валютних відносин тощо);